

ת"פ 1997/09/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 1997-09-19 מדינת ישראל נ' שושתרי

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה

נגד

הנאשם: פלוני

בשם המאשימה: עו"ד אלמוג בן חמו, עו"ד שחר יערי, עו"ד שיר זהבי

בשם הנאשם: עו"ד פרידה וול

גזר דין

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). מכתב האישום עולה כי ביום 10.4.19, בהיותם בביתם, איים הנאשם על רעייתו כשהרים פמוט כסף ואמר לה כי יפגע בה. בהמשך ולאחר שנכנסו לחדר אחר בבית, שב ואיים עליה הנאשם באומרו כי יחתוך אותה בווריד הצוואר ויתאבד. חודשים אחדים קודם לכן, בהיותם בביתם במהלך הכנות לקראת שבת, אחז הנאשם בסכין ואיים על המתלוננת כי ידקור אותה. הסדר הטיעון בין הצדדים לא כלל הסכמות עונשיות. הנאשם הופנה לשירות המבחן, ולאחר ישיבת הטיעונים לעונש מיום 26.10.21 הופנה לממונה על עבודות שירות שמצא אותו מתאים לעבודות שירות במגבלות.

תסקירי מבחן

2. תוכן התסקירים יובא במשורה, על מנת לצמצם את הפגיעה בצנעת הפרט. הנאשם בן כ-62, נעדר הרשעות קודמות, פרוד מן המתלוננת, אב ל-5 ילדים, מוכר על ידי הביטוח הלאומי וזכאי ל-57% נכות בגין מצבו הרפואי. הנאשם השלים שירות צבאי סדיר ואף שירת במילואים כשנתיים, עד שנפגע בעינו בתאונת דרכים. הנאשם עובד כל חייו בתחומי היזמות והניהול, כשחלק ניכר מזמנו עבד מחוץ לישראל, ומזה שנים רבות הוא מנהל כפר נופש שהיה בבעלות הוריה של

עמוד 1

המתלוננת. חלק מהתקופה הניהול התבצע במשותף עם רעייתו, ולאחרונה הצטרפה גם אחת מבנותיהם. הנאשם סיפר כי ברקע לביצוע העבירות - התדרדרות מתמשכת במערכת היחסים בינו לבין רעייתו. כן מסר כי בעקבות טיפול שהוא עובר במרכז למניעת אלימות במשפחה, הגיע לתובנה כי התנהל באורח פסול לאורך שנים רבות, בכך שנקט אלימות רגשית ומילולית כלפי אשתו וילדיו, בהתנהגות תוקפנית וחסר כבוד. בצד זאת הדגיש כי מעולם לא פעל באלימות פיזית. הוא קיבל אחריות חלקית על מעשיו המתוארים בכתב האישום. לדבריו, ביום המתואר בחלק הראשון לאישום כעס מאוד על המתלוננת, ואמר כי יפגע בעצמו על מנת שבני המשפחה לא יחוו אותו כמטרד עבורם. הוא הודה בכך שאמרתיו היו פוגעניות ונועדו לאיים על רעייתו, להשפילה ולגרום לה תחושות חרדה. מנגד, כפר בטענה כי איים לפגוע בה באמצעות פמוט, וסיפר כי רק היזו' ממקומו. אשר לאירוע המוקדם, טען כי באותה עת אחז בסכין מכיוון שהכין אוכל, וכי לא התכוון לאיים על רעייתו באמצעות הסכין. בצד זאת סיפר שעתה מבין כי התנהלותו עוררה חרדה אצל המתלוננת.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם נוטה לצמצם מחומרת מעשיו וממידת האלימות הגלומה בהם. בצד זאת, התרשמה כי כיום ובסיוע הטיפול שעבר, מסוגל הנאשם להבין את הקושי שבהתנהגותו ואת תחושות הפגיעה והחרדה של המתלוננת ושל ילדיהם של בני הזוג. קצינת המבחן הפנתה לתוכן שיחותיה עם המתלוננת (ראו עמ' 4 לתסקיר הראשון, עמ' 2 לתסקיר השני), ועם העו"ס שטיפלה בנאשם משך כשנה ומחצה מטעם המרכז לשלום המשפחה, אליה הגיע הנאשם לפגישות פרטניות אחת לשבוע. בשל סיום ההליך הטיפולי ובהמלצת קצינת המבחן, השתלב הנאשם בטיפול קבוצתי בשירות המבחן, בתחום מניעת אלימות זוגית. בחלוף חודש אחד הפסיק את הטיפול, לדבריו מכיוון שנאלץ לצאת את הארץ למספר חודשים לצורכי עבודתו. חרף הזמן הקצר בו השתתף בקבוצה, התרשמה קצינת המבחן מהתקדמות ניכרת, כשהנאשם לקח אחריות על התנהגותו האלימה כלפי רעייתו, וניכרה מסוגלותו להתבוננות ביקורתית על מעשיו.

בסיפא לתסקיר, לאחר שעמדה על גורמי הסיכון והסיכוי, המליצה קצינת המבחן להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך שנה, במהלכו ימשיך בשיחות פרטניות. כן מצאה ליתן משקל לחששו של הנאשם מפני פגיעה בתעסוקה כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה, ומשכך המליצה לבטלה.

טיעוני הצדדים לעונש

3. ב"כ המאשימה הגישה בפתח הדיון תמונות להמחשת הפמוט המסיבי וסכין המטבח הגדולה אותם אחז הנאשם עת ביצע את מעשיו (עמ' 1). היא עמדה על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם - שלווה נפשה של רעייתו, ביטחונה האישי, זכותה לכבוד, והצורך בהרתעת היחיד והרבים, ערכים המקבלים משנה תוקף בשעה שמדובר באיומים בתוך התא המשפחתי, בין כותלי הבית האמור לשמש מקום מבצרה ומבטחה של המתלוננת. היא ביקשה לקבוע מתחם ענישה בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות לבין שנת מאסר בפועל, והפנתה לשני פסקי דין להמחשת הענישה הנוהגת. ב"כ המאשימה ביקשה לדחות את בקשת הנאשם לסיים את ההליך ללא הרשעה, זאת לנוכח חומרת העבירה בנסיבותיה ובהיעדר נזק קונקרטי, וצירפה פסיקה לתמיכה בעמדתה. לטענתה, הנסיבות העומדות לזכות הנאשם (גילו, היעדר הרשעות קודמות, הודייה בשלב מוקדם, שיתוף פעולה עם שירות המבחן), אינן מצדיקות למקומו בתחתית מתחם העונש, זאת בשעה שמהתסקירים עולה כי הנאשם לא השלים את ההליך הטיפולי, וכי אין לו פניות לכך על רקע עיסוקיו מחוץ לישראל. סופו של דיון עתרה לקבוע את עונשו של הנאשם במרכז מתחם העונש, בצירוף מאסר

4. לזכותו של הנאשם העידה רעייתו, אשר סיפרה כי מאז תלונתה עבר הנאשם תהליך רציני, השתנה, ומנסה לבנות קשר טוב עם הילדים. היא הודתה על המשפט אשר, לדבריה, "גרם לו לקבל מכה בפנים כדי לראות מה חשוב בחיים ואיך להתנהג במשפחה". היא סיפרה כי השניים עובדים כיום במשותף בעסק של הוריה, וזקוקים לכך שישאר ללא כתם של הרשעה בפלילים על מנת לאפשר לו להמשיך בעבודתו מחוץ לישראל, שאחרת "יהיה לי צער באופן אישי זה ייפול עליי". כן העיד לטובתו של הנאשם מר אברהם אלבוז, גבאי בית הכנסת "אור החיים" בנתניה, אשר סיפר על טוב ליבו של הנאשם ותרומתו לציבור.

5. ב"כ הנאשם עמדה על הנתונים העומדים לזכותו: גילו, היעדר הרשעות קודמות, נטילת אחריות, שיתוף פעולה עם שירות המבחן, השתתפות בהליך טיפולי עצמאי מיוזמתו של הנאשם. היא ביקשה להבחין בין פסקי דין שהגישה המאשימה לבין נסיבותיו של הנאשם, ומיקדה טיעוניה בבקשתו של הנאשם לבטל את הרשעתו בדיון. לתמיכה בעתירתה הציגה פסקי דין בהם מצאו בתי המשפט לבטל הרשעות חרף היעדרו של נזק מוחשי. היא הגישה מכתבים שנכתבו על ידי הוריה של המתלוננת, בהם שיבחו את הנאשם וסיפרו על מידותיו הטובות (ענ/1). לאחר הדיון ובאישור בית המשפט הוגש מכתב מאת רו"ח בן ציון רבי, ממנו עולה כי מדובר ברואה החשבון של בני הזוג ועסקיהם, שהפך במהלך השנים לחבר קרוב. הוא כתב כי "הוסבר לי שהרשעה פלילית תגרור ביטול ויזה לארה"ב, עניין שיסב נזק קשה הן ליורם והן למשפחה הזקוקה לעזרתו בשל הקשרים והידע שצבר בניהול העסקים. הרשעה פלילית תמנע מיוזם לכהן כדירקטור בחברות המשפחתיות ובמיזמים עסקיים בהם הוא מושקע ומעורב ניהולית". המאשימה התנגדה להגשת המכתב, במסגרתו התיימר עד אופי לשמש כעד מומחה, מבלי שצירף מסמך כלשהו שיש בו כדי לבסס את טענותיו. בסיפא לטיעוניה שבה וביקשה ב"כ הנאשם לבטל את ההרשעה, בין מחמת נזק קונקרטי אשר הוכח, לשיטתה, ובין בהיעדרו.

6. הנאשם התייפח על דוכן העדים, והביע צער על מעשיו. הוא העיד על מערכת יחסים לא יציבה בינו לבין רעייתו מזה תקופה ממושכת, סיפר כי בשש השנים האחרונות נהג לשהות מחצית מהזמן מחוץ לישראל כדי לטפל בעסקי המשפחה. אשר לאירוע הפמוט, סיפר כי הוא שהתקשר למשטרה על מנת שתוציא את בתו מהבית בעקבות ויכוח בין השניים; כי בעקבות זאת הותקף על ידי רעייתו שהיכתה בחזהו; וכי אחז בפמוט על מנת שלא ייפול מן השולחן. אשר לאירוע הסכין, טען כי החזיק בו שלא בכוונה לפגוע, אך מנגד הכיר בכך שהאופן בו דיבר יכול להתפרש כאיום. הוא העיד על עצמו כי במהלך שנות חייהם המשותפות נהג בבני משפחתו באופן נוקשה והתייחס אליהם בדרך לא ראויה. סיפר על כך שהשתתף ביוזמתו בטיפול בתחנה לבריאות המשפחה במשך כשנה ומחצה. כשנשאל באשר לנזק שייגרם לו כתוצאה מהותרת ההרשעה על כנה, השיב כי ביטל את הגרין קארד משיקולי מיסוי, ולפיכך עושה שימוש בויזה המתחדשת אחת לעשור, אשר בשלב זה בתוקף למשך שש השנים הבאות. לטענתו, לכשיבקש לחדשה, "סביר להניח שלא יחדשו את הויזה" בשל הרשעתו בפלילים. הוא לא ידע להשיב לשאלת בית המשפט האם ההיתרים שניתנו לו במשך שנים ארוכות יזקפו לזכותו.

דיון

מתחם העונש ההולם

7. המתחם ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה, תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. כתב האישום כולל בחובו שני אירועים שהתכנסו לכדי אישום יחיד והרשעה בעבירה אחת של איומים. במצב דברים זה מקובלת על"י בקשת הצדדים לקביעת מתחם עונש יחיד, ומתיישבת עם הוראת המחוקק בסעיף 40יג לחוק העונשין ועם "מבחן הקשר ההדוק" שנקבע בע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014). האירועים נפרדים אומנם אך קרובים דיים זה לזה, הן במרחק הזמן (חודשים אחדים זה מזה), הן בסוג העבירה (איומים) והן בנמען העבירה (רעייתו של הנאשם). בצד זאת, ברי כי בקביעת המתחם יש להתחשב במידת החומרה המצטברת של שני האירועים.

במעשיו פגע הנאשם בעיקר בשלוות נפשה של המתלוננת. בשני האירועים מדובר באיומים ממוקדים, ובשניהם נעשה שימוש בחפצים, נתונים שיש בהם כדי להחמיר את עוצמת האיום ולהמחישו. כך, האירוע הראשון החל באיום בפגיעה במתלוננת תוך שהנאשם הניף פמוט כסף גדול (ראו תמונה ענ/1), והמשיך באיום נוסף כי יחתוך את המתלוננת בצווארה ויתאבד. זהו איום מוחשי ביותר, מרתיע ומפחיד, שיש בו להצביע על תוכנית פעולה של הנאשם. באירוע השני (המוקדם יותר) איים הנאשם לדקור את המתלוננת, ועשה זאת בעודו אווז בסכין גדולה (ראו תמונה ענ/1). לזכותו של הנאשם, ברי כי מדובר באמירות לא מתוכננות, שנאמרו על רקע מחלוקת עם המתלוננת. לחובתו לא רק ריבוי האירועים, אלא שכל אחד מהם בפני עצמו מגלה חומרה יתרה ומסוכנות בעוצמה גבוהה.

אשר למדיניות הענישה הנהוגת בעבירות איומים המבוצעות בתוך המשפחה, קשת הענישה רחבה, החל ממאסרים מותנים ועד מאסרים בפועל, וזאת בראש ובראשונה בהתאם לנסיבות המקרה ולחומרתו. ראו מבין רבים ע"פ 42146-02-15 יעקב בכר נ' מדינת ישראל (06.05.2015) (במקרה זה בוטלה ההרשעה); ת"פ (שלום חיפה) 7990-10-16 מדינת ישראל נ' סער מור (07.05.17); ת"פ (שלום אשקלון) 36801-03-15 מדינת ישראל נ' פלוני (27.04.15); ת"פ (שלום רחובות) 1068-08-14 מדינת ישראל נ' יוסף כהן (03.12.2014); ת"פ (שלום אילת) 47527-11-12 מדינת ישראל נ' פלוני (01.04.2014); ת"פ (שלום רמלה) 34966-02-13 מדינת ישראל נ' שמעון מהרט (25.03.2014); ת"פ (שלום פ"ת) 10504-03-13 מדינת ישראל נ' א' צ' (04.11.2013). למען הסר ספק, עיינתי בפסקי הדין שהוגשו על ידי הצדדים, ואלו מתיישבים עם הענישה המגוונת בתחום זה.

לנוכח נסיבות האירועים, בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי ובענישה הנהוגת, החלטתי לקבוע את מתחם העונש בין מאסר קצר שניתן לרצותו בעבודות שירות, לבין 10 חודשי מאסר בפועל.

שאלת ההרשעה

8. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאיננו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: עניין כתב), וכוחה יפה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - יש להראות כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. הנאשם נדרש להצביע על פגיעה קשה וקונקרטיה בסיכווי שיקומו ולבסס אותה בראיות (רע"פ

5018/18 עומר בוזגלו נ' מדינת ישראל (21.10.18, סעיף 9).

לאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים, לא מצאתי כי ענינו של הנאשם מתאים לסיום ללא הרשעה בדין, זאת בשל חומרת האיומים בנסיבותיהם, ובהיעדר אינדיקציה לפגיעה מוחשית בנאשם ובסיכויי שיקומו.

התנאי הראשון: לכאורה, סעיף האישום - איומים, אינו כזה המונע כל אפשרות לבטל את ההרשעה. דא עקא, נסיבותיהם של האיומים חמורות, לבטח הצטברותם.

התנאי השני: אמנם, למרות החובה להוכיח פגיעה קונקרטי, ניתן להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה. ראו רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.17); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.14); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.11); עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20); עפ"ג (מחוזי י"ם) 20164-11-19 מדינת ישראל נ' כהן (8.7.20, לא פורסם). למקרה בו המאשימה הסכימה לביטול הרשעה חרף כך שלא ניתן היה להצביע על נזק מוחשי שייגרם לנאשם ראו ת"פ (שלום רשל"צ) 15351-10-17 מדינת ישראל נ' יניב שוסטר (14.1.19).

עם זאת, מדובר בחריג שבחריג, והכללים שנקבעו בעניין כתב שרירים וקיימים. לא שוכנעתי כי הנאשם הצביע על נזק מיוחד שייגרם לו כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה. די אם אפנה לדבריו של הנאשם בדיון לפניי, מהם עולה כי קיימת אפשרות לכך שיימנע ממנו לחדש את הויזה לארצות הברית, אך הדבר אינו ודאי. דבריה של המתלוננת לפיהם ככל שיימנע מהנאשם לטוס לארה"ב תוכל היא למלא את מקומו, אך מחזקים את התובנה בדבר היעדר ביסוס לנזק מוחשי. מכתב רואה החשבון - אין בו כדי לשנות מן התמונה, כשממילא הובא מפי השמועה. לכך אוסיף כי גם לשיטתו של הנאשם, פוטנציאל הפגיעה עתיד להתממש רק בעוד כשש שנים, לכשיפקע תוקפה של הויזה בדרכונו. המדובר בפרק זמן משמעותי אשר די בו לבדו כדי להפחית ממשקלה של הפגיעה התיאורטית.

העונש המתאים לנאשם

9. התהליך השיקומי שעבר הנאשם אינו מצדיק חריגה לקולה ממתחם הענישה. גם לשיטתה של קצינת המבחן, מדובר במי שעודנו זקוק להמשך שיקום, אך איננו פנוי לכך, כשמטעם זה הופסקה השתתפותו בקבוצה טיפולית בחלוף זמן קצר ביותר. מנגד, אין בידי לקבל את טענת המאשימה, שביקשה למקם את העונש במרכז המתחם. גילו של הנאשם; היעדר הרשעות קודמות; הודייתו ונטילת אחריות (גם אם אינן שלמות, לא בפני שירות המבחן ולא בפניי בשלב הטיעונים לעונש); השתתפותו בהליך טיפולי (מבלי להתעלם מכך שזה הופסק באיבו); עמדתה של קורבן העבירה - שילוב הנתונים מצדיק העמדת עונשו של הנאשם בתחתיתו של מתחם הענישה.

סוף דבר, הרשעתו של הנאשם עומדת בעינה, ואני גוזר עליו את העונשים הבאים:

א. 2 חודשים מאסר בפועל.

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות במתנ"ס קריית נורדאו, רחוב אריה לוי 3 נתניה, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 6.1.22. הנאשם יתייצב ביום 6.3.22 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. 4 חודשים מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירת אלימות מסוג עוון או פשע, לרבות איומים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, ט"ז שבט תשפ"ב, 18 ינואר 2022, במעמד הצדדים.